

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ POŚWIĘCONEJ KS. KARD. AUGUSTOWI
HLONDOWI Z OKAZJI 135. ROCZNICY URODZIN I 90. ROCZNICY OBJĘCIA STOLICY
PRYMASOWSKIEJ W GNIEŹNIE
KARDYNAŁ AUGUST HLOND PRYMAS POLSKI NA NOWO ODCZYTANY
(Mysłowice, 9 grudnia 2016 roku)

W ubiegłym roku minęła 135. rocznica urodzin i 90. rocznica objęcia Stolicy Prymasowskiej w Gnieźnie przez ks. kard. Augusta Hlonda. Z tej okazji pracownicy naukowcy Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. ks. kard. Augusta Hlonda w Mysłowicach oraz Wydziału Zamiejscowego Nauk

Humanistycznych Akademii Ignatianum w Krakowie zorganizowali konferencję naukową poświęconą pamięci i dziełu tego wybitnego męża stanu pod hasłem *Kardynał August Hlond Prymas Polski na nowo odczytany*. Odbędzie się ona 9 grudnia 2016 roku w auli Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. ks. kard. Augusta Hlonda w Mysłowicach. W ramach konferencji znalazło się kilka obszarów tematycznych związanych z życiem i działalnością ks. kard. Hlonda. Dotyczyły one działalności wychowawczej i duszpasterskiej Prymasa, jego nauczania pasterskiego, postawy patriotycznej oraz roli, jaką odegrał, podejmując działania na rzecz najuboższych, jak również administrowania Kościołem polskim.

Konferencja objęta została patronatem honorowym przez: ks. prymasa abpa Wojciecha Polaka; abpa Wiktora Skworca, metropolitę katowickiego; ks. Ryszarda Głowackiego, przełożonego generalnego Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej; Czesława Ryszkę, senatora RP; Edwarda Lasoka, prezydenta Miasta Mysłowice, oraz prof. dra hab. Andrzeja Chochola, rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

W założeniu konferencja miała przebiegać według podziału na trzy części. Praktyka życia i czas zweryfikowały nieco ten schemat, choć został on w zasadniczych punktach zachowany. Na początku nastąpiły oficjalne powitania. Jako pierwszy wystąpił w roli gospodarza ks. abp Wiktor Skworec, który podziękował organizatorom za podjęcie się przygotowania przedsięwzięcia upamiętniającego wielkiego syna Śląska, jakim był ks. prymas Hlond, i życzył wszystkim uczestnikom spotkania owocnych obrad. W dalszej kolejności krótkie słowa powitania, a zarazem wdzięczności pod adresem prelegentów, wypowiedzieli ks. dr Waław Królikowski SJ, rektor Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach, oraz ks. dr Krzysztof Homa SJ, dziekan Wydziału Zamiejscowego Nauk Humanistycznych i Społecznych w Mysłowicach Akademii Ignatianum w Krakowie.

Po powitaniach rozpoczęła się część merytoryczna konferencji. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Jerzy Pietrzak z wykładem *Odnowa Kościoła katolickiego w wizji Augusta Hlonda*, w którym wskazał na niezwykle istotne wypowiedzi, nauczanie pasterskie i akty podejmowane przez ks. Prymasa służące budowaniu wspólnoty Kościoła w czasach, w których przyszło mu pełnić posługę pasterską w Kościele polskim. Kolejnym mówcą był profesor Górnośląskiej WSP i UAM w Poznaniu, ks. dr hab. Bernard Kołodziej. W wykładzie *Etos sprawowanej władzy w państwie według kardynała Augusta Hlonda* ukazał on słuchaczom, w jaki sposób kard. A. Hlond rozumiał pojęcie władzy, jej działanie, sposób sprawowania zwierzchnictwa nad społeczeństwem w systemie państwowym oraz zadania, jakie stoją przed każdą władzą w trosce o szeroko pojęte dobro społeczne. Niejako kontynuacją wcześniejszego przemówienia było kolejne wystąpienie, z pogranicza polityki i moralności oraz wzajemnych korelacji pomiędzy polityką a nauczaniem społecznym Kościoła. Prezentacji tej tematyki w swoim wykładzie *Polityka a moralność w kontekście idei społeczeństwa obywatelskiego* dokonał dr hab. Aleksander Lipski z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Niezwykle ciekawą i poruszającą historię współpracy pomiędzy dwoma salezjanami w latach II wojny światowej na obczyźnie przedstawił ks. prof. dr hab. Jan Pietrzykowski. W wystąpieniu *Relacje na obczyźnie ks. Artura Słomki SDB z prymasem Polski Kardynałem Augustem Hlondem w latach 1939-1945* zrelacjonował, jaką rolę odegrali: student historii Kościoła na Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie ks. Artur Słomka i Prymas Polski, którzy podejmowali się informowania opinii międzynarodowej o trudnej sytuacji Polaków, troszczyli się o ich dobro, działając zarówno na polu dyplomacji, jak i organizowaniu dla nich pomocy w trudnej sytuacji wojennej poza terytorium okupowanej Polski. Równie interesującą tematykę podjął w swoim wystąpieniu, *Pionier rozwoju dzieła salezjańskiego w Europie Środkowej*, ks. dr Stanisław Zimniak z Salezjańskiego Instytutu Historycznego w Rzymie. Przedstawił on zasługi ks. kard. A. Hlonda w rozwoju Zgromadzenia Salezjańskiego w skomplikowanej sytuacji geopolitycznej Europy przełomu XIX i XX stulecia oraz w okresie poprzedzającym odrodzenie się państwowości polskiej. Mówca wykazał, jak wielkie znaczenie miała systematyczna praca oraz wizjonerskie postrzeganie przemian politycznych i społecznych przez ks. Hlonda w Europie tego okresu, a także opisał znaczenie tych przemian dla rozwoju dzieł salezjańskich po zakończeniu I wojny światowej. Po zakończeniu wystąpienia ks. dra Zimniaka o głos poproszona została Luiza Kuźnicka, pracownik Muzeum Miasta Mysłowice. Zachęciła ona do zapoznania się z wystawą dedykowaną osobie ks. kard. Hlonda, która rozlokowana była w auli głównej i towarzyszyła uczestnikom przez cały czas trwania konferencji. Część pierwsza zakończona została spotkaniem i rozmowami uczestników w przygotowanej sali przy kawie.

W drugiej części konferencji przewidziane zostały tylko trzy wystąpienia. Rozpoczął ją swoim wykładem *Proroctwa Maryjne Kardynała Augusta Hlonda* senator Czesław Ryszka. Ukazał on nie tylko, jak ważną rolę odegrała Maryja w życiu i dziele ks. kard. Hlonda, lecz również jak jego zawierzenie się Maryi skutkowało w życiu Polski i Polaków. Jako kolejny prelegent głos zabrał ks. dr Bogusław Kozioł SChr z Ośrodka Postulatorskiego Towarzystwa Chrystusowego, który w prezentacji *Zagrożenie życia chrześcijańskiego przez ateizm i laicyzację. Studium na podstawie wypowiedzi i listów Kardynała Augusta Hlonda. Relacja ze stanu procesu beatyfikacyjnego Kardynała Augusta Hlonda* dokonał analizy nauczania kard. A. Hlonda w zakresie zagrożeń dotyczących procesów sekularyzacji osób wierzących oraz jej skutków w życiu duchowym wiernych i ich konsekwencji w relacjach społecznych. Następnie przedstawił stan zaawansowania trwającego procesu beatyfikacyjnego ks. Prymasa. Jako ostatni mówca wystąpił ks. dr Jacek Brakowski SDB z Collegium Salesianum w Bydgoszczy, podejmując temat *Wizyta ks. Kardynała Augusta Hlonda i ks. Kardynała Bernarda Griffina w Bydgoszczy (14-15 czerwca 1947 roku)*. Opisał w nim to niezwykle i mało znane wydarzenie w powojennej rzeczywistości Bydgoszczy, w którym uczestniczyły tysięczne rzesze wiernych katolików tego miasta. Była to krótka wizyta hierarchów Kościoła polskiego i angielskiego, która była częścią dwutygodniowej podróży prymasa Wielkiej Brytanii po Polsce. Miała ona charakter stricte religijny, choć miała swoje szerokie konsekwencje dla życia Kościoła w powojennej Polsce oraz środowiska polonijnego w Anglii. Po zakończeniu tego wystąpienia wszyscy goście oraz uczestnicy konferencji udali się na wspólny obiad.

Trzecią część konferencji rozpoczął swoim wystąpieniem, *Księżę Aleksander Lubomirski, Kardynał August Hlond i święta Faustyna Kowalska w perspektywie „ekonomii Daru”*, dr Tadeusz Filar z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Opisał on czyny i inicjatywy miłosierdzia podejmowane przez wymienione w temacie postaci w perspektywie obdarowywania miłością bliźnich, którzy miłosierdzia najbardziej potrzebowali, szczególnie ubogie młodzieży. Myśl tę kontynuował w swoim wykładzie ks. dr Jarosław Wąsowicz SDB, dyrektor Archiwum Salezjańskiego Inspektorii Pilskiej, w wystąpieniu *Kardynał August Hlond jako wychowawca młodego pokolenia Polaków*. Prelegent ukazał w swoim wykładzie właściwą ks. kard. Hlondowi perspektywę wychowania młodzieży do postaw religijnych i patriotycznych. Natomiast dr Mirosław Wójcik, prof. Górnośląskiej WSP, w wykładzie *Znaczenie nauczania społecznego księdza Kardynała Augusta Hlonda dla kształtowania sylwetek zawodowych współczesnych pedagogów*, docenił znaczenie szeroko pojętego nauczania pasterskiego kard. Hlonda dla kształtowania postaw i sposobu myślenia przyszłych wychowawców młodzieży. Ostatnim wykładowcą był ks. mgr Marcin Stefanik SChr reprezentujący Ośrodek Postulatorski Towarzystwa Chrystusowego. Zaprezentował on idee, które można wydobyć ze spuścizny ks. Prymasa, a które dotyczyły życia i kształtowania relacji w katolickich rodzinach. Tematykę tę zrealizował w prelekcji pod tytułem *Integralna wizja życia małżeńskiego i rodzinnego w myśli Kardynała Augusta Hlonda*.

Konferencja *Kardynał August Hlond na nowo odczytany* miała bogaty program i obfitowała w treści o dużym zakresie merytorycznym. Pomimo że na program składało się aż 12 wystąpień merytorycznych, które zaprezentowane były jednego dnia, zarówno wszyscy mówcy, jak i organizatorzy dołożyli starań, aby nikt z jej uczestników nie czuł znudzenia. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że bogactwo myśli, jakie zostało przekazane słuchaczom, było tak duże, że najprawdopodobniej przekraczało możliwości ich percepcji. Stąd też inicjatywa wydania drukiem materiałów przygotowanych przez zaproszonych wykładowców zdaje się być niezwykle cenna. Nie ma wątpliwości, że należy wydobyć z odmętów swoistego zapomnienia postaci ks. kard. Augusta Hlonda. Jego osoba przysłonięta została w historii polskiego Kościoła przez ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, który był przecież promowany na tę godność w Kościele między innymi przez ks. kard. A. Hlonda. Dlatego też przypominać trzeba, że ten wybitny mąż stanu, w niezwykle burzliwych dziejach Europy przełomu XIX i XX wieku odegrał w historii odradzającej się Polski jedną z kluczowych ról. Perspektywa minionego czasu pozwala w pełni docenić jego wkład w rozwój Zgromadzenia Salezjańskiego, Kościoła katolickiego w Polsce i odradzającej się po 123 latach niewoli ojczyzny oraz całe bogactwo jego duchowości. Należy zatem pogratulować organizatorom konferencji inicjatywy, wytrwałości i życzyć kolejnych sukcesów w ukazywaniu bogactwa spuścizny wybitnego salezjanina, kardynała i Polaka, jakim był ks. August Hlond.